

Handwritten notes in a box: P 21080/2004 /80

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, a dr. Farkas Lilla (1078 Budapest, Murányi u. 24.) ügyvéd által képviselt **kk. Farkas Julianna** (3589 Tiszatarján, Kossuth u. 47.) I.r., **kk. Bodnár Norbert** (3589 Tiszatarján, Mátyás u. 3.) II.r., **kk. Ignézi Krisztián** (3589 Tiszatarján, Vörösmarty u. 18.) III.r., **kk. Veréb Melinda** (3589 Tiszatarján, Arany J. u. 9.) IV.r., **kk. Farkas Zoltán** (3589 Tiszatarján, Deák u. 8.) V.r., **kk. Varró János** (3589 Tiszatarján, Vásártér 37.) VI.r., **kk. Rézműves Sándor** (3589 Tiszatarján, Vörösmarty u. 10/3.) VII.r., **kk. Simon Krisztián** (3589 Tiszatarján, Vásártér 44.) VIII.r., **kk. Remeczki Tímea** (3589 Tiszatarján, Árpád u. 9.) IX.r. és **kk. Rézműves Renáta** (3589 Tiszatarján, Mátyás u. 19.) X.r. felpereseknek a dr. Szűcs Lajos (3450 Mezőcsát, Wesselényi u. 10.) ügyvéd által képviselt **Hejőkürt Község Önkormányzata** (3588 Hejőkürt, Szent István u. 62.) I.r. és a dr. Szilágyi Sándor (3525 Miskolc, Margittai u. 60.) ügyvéd által képviselt **Tiszatarján Község Önkormányzata** (3589 Tiszatarján, Eötvös krt. 1.) II.r. és **Tiszatarjáni Általános Iskola** (3589 Tiszatarján, Eötvös körút 4.) III.r. alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2004. június 1. napján kelt 10. P. 21.080/2001/77. számú ítélete ellen az I.r. alperes 2004. június 15. napján 79. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az I-VIII. és X. rendű felpereseknek 15 (tizenöt) napon belül 75.000 (hetvenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Handwritten number: 21080/2004

I n d o k o l á s :

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2004. június 1. napján kelt 10. P. 21.080/2001/77. számú ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy harminc nap alatt fizessenek meg egyetemlegesen az I. és II.r. felperesek részére 600.000 - 600.000 Ft-ot, a III., IV. és V.r. felperesek részére 350.000-350.000 Ft-ot, a VI.r. felperes részére 300.000 Ft-ot, a VII.r. felperes részére 400.000 Ft-ot, a VIII. és X.r. felperes részére 350.000-350.000 Ft-ot nem vagyoni kár címén, valamint ezen összegek után 2001. január 25. napjától 2001. december 31. napjáig évi 20 %-os, 2002. január 1. napjától 2002. december 31. napjáig évi 11 %-os, 2003. január 1. napjától a fizetés napjáig a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott mértékű éves kamatot. Ezt meghaladóan az I-VIII. és a X.r. felperesek keresetét elutasította. A IX.r. felperessel szemben a pert megszüntette. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg 30 nap alatt egyetemlegesen az I-VIII. és X.r. felperesek részére 150.000 Ft elsőfokú részperköltséget. Kötelezte egyetemlegesen az alpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az Államnak a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala felhívására előlegezett költség címén 13.776 Ft-ot. Megállapította, hogy a felperesek teljes személyes költségmentessége, illetőleg az alperesek teljes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 396.000 Ft kereseti illeték viselése az Államot terheli.

Az ítélet indokolása rögzítette, hogy a III.r. alperes 1994. évi alapító okirata célként az általános iskolai nevelést, oktatást jelölte meg, és nyolc nappali tagozatú évfolyamról szólt. Az alapító okirat ugyan foglalkozott az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek nevelésével, oktatásával mint alaptevékenységgel, azonban nem jogosította fel az iskolát „kilencedik” osztály létesítésére.

A felpereseket 1994. évtől kezdődően látta és vizsgálta a Tiszaújvárosi Nevelési Tanácsadó. Ennek keretében náluk szerteágazó tanulási nehézségeket állapítottak meg. A vizsgálatok kiterjedtek a gyerekek értelmi képességeire is. Az I.r. felperes esetében 1997. február 18-án a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság vizsgálatát kezdeményezték. A III. és V.r. felperes esetében két éves lemaradást észleltek, az előbbinek az általános iskola korrekciós osztályába történő helyezését, míg az utóbbinak kis létszámú osztályba történő helyezését javasolták. A IV., VIII. és X.r. felperes esetében kiscsoportos osztályba helyezést láttak indokoltnak, míg azonban a VI.r. felperes normál osztályban történő oktatását javasolták. A Nevelési Tanácsadó szakvéleménye egyik esetben sem utalt arra, hogy bármelyik gyermek értelmi fogyatékos volna. Akiknél kiscsoportos osztályban történő oktatást kezdeményeztek, ott normál tagozatos osztályra gondoltak. Egyik vélemény sem írta elő a gyermekek eltérő tantervű osztályba sorolását.

A III.r. alperes ezzel szemben igazgatói döntés nyomán az érintett gyermekeket - köztük a felpereseket - egy az elsőfokú bíróság által „kilencedik”-ként meghatározott osztályba helyezte, ahol nekik az adott évfolyamhoz képest más tankönyvből más

tananyagot tanítottak, mint a többi nem ebbe az osztályba sorolt gyermeknek, és őket a többi tanulótól teljesen elkülönítették. Idővel nem azonos évfolyamhoz tartozó gyermekek tanultak ebben az osztályban, így oda 7. osztályos is járt. A III.r. alperes a rosszul tanuló, tanulási nehézségekkel küszködő gyermekeket egy osztályba gyűjtötte, és itt próbálta őket tanítani. Az iratok szerint a III.r. alperes igazgatója az illetékes bizottság szakvéleményét nem szerezte be, enélkül döntött a gyermekek elkülönítéséről.

Az elsőfokú bíróság felhívta a közoktatásról szóló módosított 1993. évi LXXIX. törvény (Közokt. tv.) 26. § (1) bekezdését, mely szerint az általános iskolának - a jogszabályban írt kivételtől eltekintve - nyolc évfolyama van. Megállapította, hogy a III.r. alperes által működtetett osztály nem esik törvényi kivétel alá, az eredeti alapító okiratában ilyen osztály felállítása nem szerepelt, ezzel összefüggésben tehát megvalósult a vonatkozó törvényi rendelkezések megsértése. Rögzítette, hogy amennyiben az alapító okirat lehetőséget biztosított volna ilyen osztály indítására, a III.r. alperes igazgatója a 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet 8. §-a szerint köteles lett volna kérni a szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálatát és szakvéleményét.

A Közokt. tv. 15. § (1) bekezdésében foglalt előírás megsértését is megállapította az elsőfokú bíróság amiatt, hogy a III.r. alperes olyan személyt alkalmazott a „kilencedik” osztályba sorolt gyermekek oktatására, aki maga is csak másodéves gyógypedagógiai főiskolás volt, tanítási tapasztalatai - különösen az adott problémákkal küszködő gyermekeket illetően - nem voltak. Elsődlegesen a kiegészítő iskolai tankönyvet használta, amit más tananyagokkal kibővített. Ez az oktatási forma nem volt megfelelő a gyermekek részére, és ehhez rossz pedagógiai eszközök is párosultak.

A Közokt. tv. 77. § (3) bekezdése értelmében az iskola a tanulói jogviszonnyal kapcsolatos vagy azzal összefüggésben okozott károkért vétkességre tekintet nélkül felel. A kártérítésre a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Az elsőfokú ítélet szerint a III.r. alperes felelősségét kimenteni nem tudta, azt sem tudta bizonyítani, hogy a kárt a károsult elháríthatatlan magatartása idézte elő, ezért megállapíthatónak látta a III.r. alperes teljes kárfelelősségét.

Az I. és II.r. alperesek a III.r. alperes fenntartói voltak. Az elsőfokú bíróság felhívta a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 9. § (1) bekezdését, mely szerint az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselőtestületet illetik meg. Az elsőfokú ítélet tartalmazta, hogy az I. és II.r. alpereseket kötelezettség terhelte az általuk fenntartott közoktatási intézmény rendszeresen ellenőrzésére. A III.r. alperes éves beszámolóra volt köteles, és ennek keretében tájékoztatást kellett adnia az osztályokról és a tanulók számáról is. Erre tekintettel az I. és II.r. alperesek ismerték vagy ismerniük kellett, hogy a III.r. alperes az alapító okiratától eltérő osztályt is indított. A fenntartókat terhelő ellenőrzési kötelezettség az elsőfokú bíróság szerint nem egyszerűen csak pénzügyi jellegű, hanem ki kell terjednie az intézmény pedagógiai programjának végrehajtására, a szakmai munka eredményességének vizsgálatára is.

Az elsőfokú bíróság szerint az I. és II.r. alperesek az ellenőrzés során közhatalom gyakorlása keretében államigazgatási jellegű szervező-intézkedő tevékenységre voltak kötelesek. Az ebből eredő kár a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján államigazgatási jogkörben okozott kárnak minősül.

Az ellenőrzés elmulasztása több évig tartott, és a fenntartók nem észlelték, hogy tanulók közül - jogszabályi vagy az illetékes bizottság határozati döntése nélkül - egyesek 7 évig, míg mások 3-5 évig jogosulatlanul tanultak eltérő tantervű osztályban. Az elsőfokú bíróság ezért az I. és II.r. alperesek kártérítési kötelezettségét is megállapította. A III.r. alperes fenntartóinak mulasztását a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján felróhatóknak és jogellenesnek minősítette.

A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése felhívását követően az elsőfokú bíróság a felperesek követelését illetően megállapította, hogy nekik nem vagyoni káruk keletkezett. A szakértők egyezően nyilatkoztak, hogy a felperesek nehéz családi körülmények között élnek, súlyos és szerteágazó tanulási részképesség-zavaraik voltak, egyes gyermekeknél ez halmozottan is jelentkezett. A III.r. alperes tanítási módszerei és gyakorlata a felperesek értelmi és pszichés fejlődését gátolta, a megbélyegzés, csúfolás, az elkülönítés és az ezek kapcsán jelentkező szorongások, kisebbségi érzés kialakulása, a visszafogottság, az önbizalom hiánya tovább rontotta a felperesek esélyeit. A felperesek nem vagyoni kára már bekövetkezett, az őket ért elkülönítés többé nem orvosolható kisebbségi érzést váltott ki, ami fennmarad felnőtt korban is, bár következményei az idő múlásával csökkennek. A felperesek maguk is kénytelenek voltak felismerni, hogy a tudásuk nem teszi őket alkalmassá magasabb szintű tanintézetekben történő tanulásra, illetőleg amennyiben megpróbálják tanuló társaikkal a tanulás ütemét követni, ez részükre lényegesen több időt igényel, minthogy pótolniuk kell az alapismereteket is. A részképesség-zavar nem betegség, de nem szüntethető meg, azonban időben történő felzárkóztatással a hátrányok csökkenthetők. A felpereseknek és a szüleiknek - az elsőfokú ítélet szerint - többletköltségbe kerül a gyermekek felzárkóztatása.

A hátrányos megkülönböztetés és a már felsorolt iskolai hiányosságok a felperesek életét döntően befolyásolják, azokat, akik még tanulnak - függetlenül attól, hogy az elkülönítésüket már megszüntették - továbbra is gátlásossá teszi, a korábbi osztályba járásuk ténye ismert a többi gyermek előtt, nyilvánvalóan nem lesznek képesek a tanuló társaik tudásszintjét sosem elérni.

Az elsőfokú bíróság ezeknek a szempontoknak a figyelembevételével a nem vagyoni kár összegét valamennyi perben felmerült körülmény együttesen mérlegelésével olyan mértékben állapította meg, amit alkalmasnak minősített a nem vagyoni hátrányok enyhítésére és a módosított keresetben szereplő összegeket e téren nem találta eltúlzottnak.

A vagyoni kár vonatkozásában az elsőfokú bíróság osztotta az alperesek védekezését annak elismerése mellett, hogy a felpereseket vagyoni kár is érheti majd, ezt a kérelmet azonban egyelőre idő előttinek minősítette. Az elsőfokú bíróság aktuálisan csak annyit talált valószínűsíthetőnek, hogy a felperesek általános iskolában

megszerzett tudásanyaga, képzésük csökkentett volta - több tárgyat nem tanítottak nekik, nyelvi ismereteik nincsenek - befolyásolja majd a munkaerőpiacon történő megjelenésükkor a munkavállalási lehetőségeiket, mivel a munkáltatók a nagyobb tudásanyaggal rendelkező, magasabb végzettségű és nyelvet is beszélő munkavállalók közül fognak igényeiknek megfelelően válogatni, és így a felperesek hátrányt szenvedhetnek. Ez azonban jövőbeni esemény lesz, csak akkor lehet ebben a kérdésben állást foglalni, amikor már ismertté válik, hogy a felperesek vagy egy részük tartósan munkanélkülivé vált, elhelyezkedni nem tud, megélhetési gondjaik lesznek.

Az elsőfokú bíróság ezért a vagyoni kártérítés tekintetében a kereseti kérelmet elutasította azzal indokolva, hogy a Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés csak a kár bekövetkezésekor esedékes, jelenleg vagyoni kár nem állapítható meg.

Az alperesek egyetemleges marasztalását az elsőfokú ítélet a Ptk. 344. § (1) bekezdésével, a kamatfizetési kötelezettséget a Ptk. 301. § (1) bekezdésével indokolta. A IX.r. felperest érintő permegszüntető rendelkezést az elsőfokú bíróság a Pp. 157. § e) pontjára és a Pp. 160. § (1) bekezdésére alapította. Az I-VIII. és X.r. felperesek javára megállapított perköltség viselését egyszerre alapozta a Pp. 78. § (1) és 81. § (1) bekezdésére továbbá a 12/1991. (IX. 29.) IM rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjára. Az illetékviselési kötelezettségről az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés b) és c) pontja, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, míg a tanúdíjról a 8/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján határozott.

Az ítélet ellen az I.r. alperes terjesztett elő fellebbezést, melynek lényege szerint a felperesek keresetének teljes körben történő elutasítását és a felperesek másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte. A fellebbezési kérelem megfogalmazása szerint annak megállapítását kérte, hogy nem terheli közigazgatási jogkörben okozott kárért felelősség, a III.r. alperes működése nem volt törvénysértő, alaptalanul állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felpereseket képzetlen pedagógus oktatta, a felperesek kártérítési követelése - kimentési okra tekintette - alaptalan, a felpereseknek a III.r. alperesnél a külön felzárkóztató csoportban történő elkülönítése nem volt diszkriminatív, megbélyegző, megalázó vagy kirekesztő jellegű, a vagyoni kár nemcsak hogy idő előtti, de a felperesek nem is bizonyították, és mindezek következtében alaptalan volt az alperesek egyetemleges magasztalása, úgyszintén a kamatfizetésre történő kötelezés.

Az I.r. alperes szerint a fellebbezéssel támadott ítélet az alperesi érvelések figyelmen kívül hagyásával, egyben a felperesi álláspont egyoldalú figyelembevételével lett meghozva. A per tárgyát képező 1994. és 1998. közötti időszakra tekintettel az e két időpont között hatályos jogszabályok alapján kell a pert elbírálni. Az elsőfokú bíróság által is felhívott PK 42. számú állásfoglalásra utalással vitatta a Ptk. 349. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát, mivel annak analóg értelmezése mellett „az állampolgárok szükségleteinek közvetlen kielégítése céljából az állam által fenntartott intézmények, vállalatok szolgáltatásainak igénybevétele során elszenvedett károk” nem sorolhatók a Ptk. 349. §-a szerinti felelősségi alakzat alá.

Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben tagadta, hogy a III.r. alperes működése törvénysértő lett volna. A felperesek az iskola rossz szakmai döntése, és nem törvénysértő működése miatt kerültek hátrányba az oktatás során. A felperesek tanulási zavarai és annak megfelelő kezelése olyan szakmai kérdés, ami kívül esik a fenntartó kompetenciáján. Ezt az érvelést a Közokt. tv. 39. § (1) és 54. § (1) bekezdésére, valamint 106. §-ára alapította, melyek összegzéseként rámutatott, hogy ha az oktatási intézmény szakmailag önálló, akkor e körben értelemszerűen a felelőssége is önálló.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen azonosította az évfolyamot az osztállyal, alaptalanul és iratellenesen állapította meg, hogy a felpereseket képzetlen pedagógus oktatta. Állította, hogy a kérdéses időszak kezdetén az érintett személy a gyógypedagógiai főiskola harmadéves, tehát végzős hallgatója volt, és így a Közokt. tv. 127. § (6) bekezdése értelmében foglalkoztatható volt, és mint az iskola pedagógus munkaközösségének egyenrangú tagja oktathatta a felpereseket.

A kártérítés megállapítását a következők miatt tartotta megalapozatlannak. Az alperesek saját költségvetésük terhére a felperesek számára külön felzárkóztató programot szerveztek, ezáltal eleget tettek a kárenyhítési kötelezettségüknek. Hivatkozott dr. Gyarmati Éva szakértői véleményére, miszerint a felperesek az utóbbi években igen hatékony fejlesztésben részesültek. Az I.r. alperes 2000. évtől nem tagja az intézményfenntartó társulásnak, így az iskola működéséről hivatalos tudomása nem volt. Ezért szükség esetére kérte a III.r. alperes nyilatkozatának beszerzését arról, hogy milyen formában történik a felperesek felzárkóztatása, ennek milyen költségvonzata volt. Állította, hogy a III.r. alperes nem hagyta magára a felpereseket, hanem minden tőle telhetőt megtett a sérelmek orvoslása érdekében, amit az elsőfokú bíróság nem értékelt az alperesek javára. Alaptalannak minősítette azt az ítéleti megállapítást, hogy a felzárkóztatás a gyermekeknek és szüleiknek többletköltségbe került, mert ezeket a költségeket teljes egészében a III.r. alperes viselte, illetve a felperesek az oldalukon felmerült többletköltséget nem bizonyították. A szakértői vélemények alapján kifejtette, hogy a felperesek számára a megfelelő reparációt nem a pénzbeli kártérítés, hanem a felzárkóztatás, fejlesztés, tanulási problémák kezelése jelenti. Az elsőfokú bíróság azzal, hogy figyelmen kívül hagyta az alperesek kárenyhítési kötelezettsége teljesítését, túlterjeszkedett a kereseten és a felperesek összességében nagyobb elégtételt kaptak, mint amennyit a keresetükben igényeltek.

Tagadta, hogy a felperesek felzárkóztató csoportba történő elkülönítése diszkriminatív, megbélyegző, megalázó és kirekesztő jellegű lett volna. Ezt a felperesek nem bizonyították, sőt dr. Gyarmati Éva szakvéleménye éppen ennek ellenkezőjét tartalmazta. A felperesek szakértő által megállapított képességbeli hiányosságait az I.r. alperes az iskola működésén kívül eső elháríthatatlan oknak minősítette, ami az alpereseket mentesíti a kártérítési felelősség alól. E körben a Közokt. tv. 77. § (3) bekezdésére hivatkozott. A gyerekek csúfolását csak a szülők állították, akiket nem minősített érdektelen tanúnak.

A vagyoni kárt illetően állította, hogy szemben az elsőfokú ítélettel azt nem azért nem lehetett megállapítani, mert a követelés idő előtti, hanem, mert a felperesek ilyet nem

bizonyítottak. A fellebbezés szerint a kamatfizetési kötelezettség tekintetében az elsőfokú ítélet túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, a felperesek a keresetükben a kamatfizetés mértékét nem határozták meg konkrétan, csak a törvényes kamatot kérték megállapítani. Alaptalannak minősítette az I.r. alperes egyetemleges marasztalását azért is, mert csak 1996. szeptember 1-től minősült a III.r. alperes fenntartójának. Ezt megelőző időre a kártérítési felelősségének megállapítására nincs jogalap.

Tévesnek minősítette továbbá az elsőfokú ítéletnek a Közokt. tv. 26. §-ára - az iskola évfolyamaira - alapozott okfejtését, csakúgy mint a 11/1994. (VI. 24.) MKM rendelet 8. §-ára történt hivatkozást. Alaptalannak tartotta a III.r. alperes működésének törvénysértő voltára utaló megállapítást az okból, hogy az alapító okirat nem rendelkezett a külön csoport működéséről. Az alapító okirat a létesítés dokumentuma, melynek tartalmát jogszabályok határozzák meg. Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 88. § (3) bekezdése, a Közokt. tv. 37. § (5) bekezdése, 86. § (1)-(2) bekezdése és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (4) bekezdése egybevetésével állította, hogy a III.r. alperes alapító okirata megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek. Az I.r. alperes szerint önmagában az nem minősül törvénysértőnek, hogy a külön csoport létrehozásáról a fenntartó az alapító okiratban nem rendelkezett. Egyébként sem az a releváns, hogy a III.r. alperes törvényesen vagy törvénysértően működött-e, hanem az, hogy a felperesek az iskolában a képességüknek megfelelő oktatásban részesültek-e

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték az I.r. alperes perköltség viselésére történő kötelezése mellett.

A II. és III.r. alperesek a fellebbezésre észrevételeket nem tettek.

Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek az I-VIII. és X.r. felperesek keresetét részben elutasító illetve a IX.r. felperest érintően a pert megszüntető rendelkezése. (Ptk. 228. § (4) bekezdés).

Az I.r. alperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a perben releváns tényállás feltárására széleskörű bizonyítást folytatott le, és a tényállást helyesen állapította meg azzal, hogy a perrel érintett esetben a III.r. alperes által indított tanulócsoport nem minősült „kilencedik” osztálynak, hanem egy olyan összevont osztálynak, ahol az oda irányított tanulók az általános iskola különböző évfolyamaira járnak.

Mivel az I.r. alperes vitatta a felperesek oldalán bekövetkezett károsodást, fellebbezése az egyetemlegesen történő marasztalás okán kihatott a jogorvoslattal nem élő II. és III.r. alperesre is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében felhívott Közokt. tv. 77. § (3) bekezdése objektív felelősségi alakzatot fogalmaz meg, minthogy a vonatkozó rendelkezés szerint a kártérítésre a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az iskola ... a felelőssége alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén

kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. Nem kell megtéríteni a kárt, ha azt a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

Az I.r. alperes a felperesek szakértő által megállapított tanulási képességbeli hiányosságait a III.r. alperes működésén kívül eső elháríthatatlan oknak minősítette. A másodfokú bíróság álláspontja ezzel összefüggésben a következő. Az I-VIII. és X.r. felpereseknél meglévő tanulási zavarok tényeknek minősülnek. E tanulási zavarokat a tiszaujvárosi Pedagógia Szakszolgálat megállapította és kezelésükre megfelelő ajánlásokat tett a III.r. alperesnek. A felpereseket ért sérelem abból eredt, hogy a III.r. alperes e tanulási zavarok kezelésére nem az ajánlásban írt megoldásokat választotta, hanem a felpereseket egy olyan osztályban oktatta, ahol az alkalmazott módszerek a tanulási zavarok következményeinek elhárítására, csökkentésére, a szándékolt cél - vagyis az I-VIII. és X.r. felpereseknek a többi tanulóhoz való felzárkóztatása - elérésére alkalmatlanok voltak. Alaptalan az I.r. alperes azon érvelése, hogy a kártérítési felelősséget kizáró elháríthatatlan okok lettek volna a felperesek tanulási zavarai. A Pedagógia Szakszolgálat a felperesek normál tantervű, de kiscsoportos oktatását javasolta. A tanulási zavarok kezelésére a normál tantervű iskoláknak is alkalmasnak kell lenniük, erre a pedagógusok megfelelő képzéssel kell rendelkezniük. A felpereseknek a rendelkezésre álló adatok szerint egyfajta csökkentett tananyagot oktattak, amelyek pl. az I.r. felperes esetében lehetetlenné tették a felzárkóztatást, de a többi felperesnél is az ún. normál osztályba történő visszahelyezésnél nemcsak a felpereseknek, de magának a III.r. alperesnek is a fokozott erőfeszítését igényelte. A II. és III.r. alperes nyilatkozta, hogy a felperesek vonatkozásában egyfajta felzárkóztatási programot kell végrehajtani. Ennek a felzárkóztatási programnak a - II. és III.r. alperes által is elismert - szükségessége igazolja, hogy a felperesek nem kapták meg azt a színvonalú oktatást, amire a III.r. alperes többi tanulóival egyenlő mértékben jogosultak voltak, és ezáltal valósult meg a hátrányos megkülönböztetésük. A III.r. alperes által folytatott felzárkóztatás egyben azt is igazolja, hogy a keretein belül a tanulási zavarok kezelése megoldható, vagyis ez elháríthatatlan okként nem szolgálhat az alperesek felelősségének kimentésére. Az elsőfokú bíróság ítélete tartalmazta, hogy a III.r. alperest esetleg jó szándék és segítőkészség vezette ennek az összevont osztálynak a megnyitásával. Ezt a körülményt a másodfokú bíróság sem teszi vitássá, azonban ennek éppen a kialakult eredmény miatt nincs jelentősége.

Sérelmezte az I.r. alperes azt az elsőfokú ítéleti megállapítást, hogy a felpereseket képzetlen pedagógus oktatta. A perben rendelkezésre álló adatok szerint a felperesek osztályát oktató pedagógus az első oktatási évben még a gyógypedagógiai főiskola másodéves hallgatója volt. Ebben az első oktatási évben a felperesek pedagógusa nem felelt meg a Közokt. tv. 127. § (6) bekezdésében szabályozott követelménynek, így az elsőfokú ítéleti megállapítást e körben az I.r. alperes alaptalanul kifogásolta. Egyébként pedig az alperesek az egész per folyamán nem bizonyították, hogy a felperesek tanára megszerezte azt a pedagógiai képesítést, ami mellett az általános iskola elsőtől hetedik osztályáig terjedően taníthatta a gyermekeket.

A Közokt. tv.102. § (2) bekezdése szabályozza a fenntartói irányítás részelemeit és ezek között sorolja fel, hogy a fenntartó ellenőrzi a közoktatási intézmény ... működésének törvényességét [c) pont], jóváhagyja a nevelési-oktatási intézmény

foglalkozási, illetve pedagógiai programját, valamint szervezeti és működési szabályzatát [e) pont], értékeli a nevelési-oktatási intézmény foglalkozási, illetve pedagógiai programjában meghatározott feladatok végrehajtását, a pedagógiai-szakmai munka eredményességét [f) pont]. És habár a Közokt. tv. 106. §-a folytán a fenntartói irányítás nem sértheti a nevelési-oktatási intézmény szakmai önállóságát, az intézmény szakmai döntési hatásköreit, a fenntartóknak az észlelniük kellett volna az ellenőrzési funkciójuk megfelelő gyakorlása mellett, hogy a III.r. alperesnél éveken keresztül fenntartottak egy olyan osztályt, ahol az oktatás-nevelés módja, színvonala alkalmatlan arra, hogy az oda felvett gyerekek számára normál általános iskolai tantervnek megfelelő tananyag elsajátítását biztosítsa, sőt a szándékolt céllal szemben az itt tanuló gyerekeknek többiekhez való felzárkóztatása helyett, további leszakadásukat eredményezi.

Az I. és II.r. alperes ellenőrzési kötelezettségének elmulasztása, az irányítói kötelezettség nem megfelelő gyakorlása az a jogellenes magatartás, ami a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősséget megalapozza.

A felperesek jelen másodfokú eljárás tárgyát képezően nem vagyoni károsodásuk megállapítását kérték. A nem vagyoni kártérítés oka valamely személyiségi jog sérelme. Bár ezt sem a kereset, sem az elsőfokú ítélet konkrétan nem határozta meg, de a felperesek oldalán a nem vagyoni kárt a Ptk. 76. §-ában szabályozott hátrányos megkülönböztetésük idézte elő. Ez a hátrányos megkülönböztetés nem sorolható az e § alatt egyébként sem taxatíven felsorolt sérelmek közé.

ec. m
5.760
2
post
A Közokt. tv. 10. § (2) bekezdése értelmében a gyermek, illetve a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani. E § (3) bekezdése szerint a gyermeknek, tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértén tovább tanuljon [a) pont]; részére az állami és helyi önkormányzati iskola egész pedagógiai programjában és tevékenységében a tanítás során a tájékoztatás nyújtása és az ismeretek közlése tárgyilagosan és többoldalú módon történjék [c) pont]. Az I-VIII. és X.r. felpereseknek ezen Közokt. tv.-ben szabályozott jogai sérültek és ezáltal valósult meg hátrányos megkülönböztetésük.

A személyiségi jogok megsértése megvalósult, ez a Ptk. 84. § (1) bekezdés e.) pontja alapján is indokoltá teszi a nem vagyoni kár megtérítésre kötelezést, a Ptk. 339. § alkalmazását a III. r., a Ptk. 349. § (1) bekezdés folytán a Ptk. 339. § alkalmazását az I-II. r. alperes vonatkozásában.

Az eltérő jogalap az alperesek egyetemleges marasztalásának nem akadály.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kár összegét a felperesek módosított keresete szerint állapította meg. Az I.r. alperes fellebbezése az összecszerűséget nem érintette. Nem volt olyan ok, ami alapján az elsőfokú bíróság által lényegében a Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegeléssel megállapított nem vagyoni kár összegét módosítani lehetett volna. Az I.r. alperes fellebbezésében felvetette a kármegosztás alkalmazását. A felperesek oldalán bekövetkezett nem vagyoni kárt illetően nem állapítható meg, hogy ennek milyen hányada esett arra az időre, amikor az I.r. alperes még nem volt

iskolafenntartó, ezért az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Ptk. 344. § (1) bekezdését, vagyis a közösen károkozók egyetemleges marasztalását.

Alaptalanul sérelmezte az I.r. alperes, hogy a kamatfizetési kötelezettség tekintetében az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. A kereset valamennyi felperes vonatkozásában 2001. január 25. napjától a törvényes kamat alkalmazását kérte. A törvényes kamatot a Ptk. 301. §-ának mindenkorai rendelkezései határozzák meg és mert az elsőfokú ítélet e törvényi előírásnak - az időközbeni változást is figyelembe véve - megfelelt, az elsőfokú bíróság megalapozottan marasztalta az alpereseket a késedelmi kamatban is.

A fellebbezés ugyan kitért arra, hogy a felperesek vagyoni kára nemcsak idő előtti, de azt nem is bizonyították. Tényszerűen a lefolytatott bizonyítási anyag nem tartalmaz adatot, hogy a felperesek családja részéről milyen anyagi tehervállalás vált szükségessé a felzárkóztatás érdekében. A vagyoni kárra vonatkozó elutasító rendelkezés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, így azt a másodfokú bíróság nem érinthette. Az elutasító rendelkezés azon alapult, hogy a felperesek vagyoni kára még nem következett be.

A másodfokú bíróság szükségtelennek minősítette annak vizsgálatát, hogy a II. és III.r. alperes részéről milyen költség mellett történik (történt) meg a felperesek felzárkóztatása. Az ingyenes közoktatás mellett a felpereseknek joguk volt arra, hogy az életkoruknak megfelelő osztályban történő tanulásuk keretében megfelelő oktatási-nevelési módszerekben részesüljenek, az ennek elmulasztásából eredő hátrányok kiküszöböléséhez szükséges anyagi teher a felperesek vonatkozásában közömbös.

Mindezen indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - figyelemmel a fellebbezés korlátaira - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a felperesek az egész keresetükhöz viszonyítva az elsőfokú ítélet szerint is részlegesen lettek pernyertesek, ezért a perköltség megállapításánál csak a Pp. 81. § (1) bekezdése volt alkalmazható.

A másodfokú eljárással felmerült képviselői költséget - teljes pervesztésére tekintettel - a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az I.r. alperes köteles a felpereseknek a Pp. 75. § (2) és 79. § (1) bekezdése alapján megtéríteni. Az I.r. alperest az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető illetékmentesség folytán a fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2004. október 7.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Hida

